

De lage ligging van den bodem der door bedijking en afmaling van de plassen onder Reeuwijk en Sluipwijk te vormen droogmakerij is geen overwegend bezwaar. Bij de beoordeeling toch van dit onderdeel dient er rekening mede te worden gehouden, dat het polderwater buiten de droogmakerij een peil heeft, dat ongeveer 1,30 M. beneden Rijnlandsboezem ligt. Het boezemwater van Rijnland komt niet verder noordwaarts dan het op de bij het wetsontwerp gevoegde situatietekening aangeduide Reeuwijksche verlaat. De droogmakerij zal derhalve niet door boezemwater, maar door het polderwater van Sluipwijk en van Reeuwijk omgeven zijn en diensgevolge, wat diepte ten opzichte van het omringende water betreft, in ongeveer dezelfde omstandigheden verkeerend als de Haarlemmermeerpolder ten opzichte van Rijnlands boezem.

Uit tal van boringen valt af te leiden dat geen gevaar voor buitengewone kwel bestaat, en in verband hiermede is er voldoende waarborg voor het droogblijven van den polder.

Het ontwerp is behoorlijk voorbereid en onderzocht en er bestaat geen gegronde vrees voor overschrijding van den geraamden kostprijs per H.A.

De waarde van het droog te leggen land is niet met zekerheid te bepalen, doch eene raming der verkoopwaarde van f 600 per H.A. gelijk in de Memorie van Toelichting is aangenomen, mag laag genoemd worden.

Mocht de onderneming betere uitkomsten opleveren dan thans geraamd wordt, dan is het billijk, dat het Rijk een gedeelte van dit voordeel geniet door vermindering van de Rijksbijdrage, overeenkomstig het slot der Memorie van Toelichting.

Volgens mededeeling van den concessionaris zullen, na toekenning van het Rijkssubsidie, spoedig de noodige gelden bijeen zijn om het plan uit te voeren. Bepaalde waarborgen hieromtrent bestaan echter niet.

Door de voorgenomen droogmaking zal, gelijk is medegedeeld, het voordeel bereikt worden, dat tevens de polder Broekvelden en Vettenbroek droog zal kunnen worden gehouden.

Had zich deze gunstige gelegenheid niet aangeboden of mocht onverhoopt door het voorgenomen werk het daarmede beoogde nevendoeel, om den polder Broekvelden en Vettenbroek te behouden, niet worden bereikt, dan zou dit wel te betreuren zijn, maar toch geen aanleiding kunnen geven tot het van Rijkswegen nemen van maatregelen, welke in andere soortgelijke gevallen zijn achterwege gebleven. Uit de bereidverklaring der Regeering om deze zaak te steunen, ook wegens de gunstige gevolgen die zij voor den polder Broekvelden en Vettenbroek zal kunnen hebben, mag niet worden afgeleid dat andere bestaande droogmakerijen, welke bezwaarlijk drooggehouden kunnen worden, op ondersteuning van Rijkswegen aanspraak zouden kunnen maken.

Elk geval zal op zich zelf beoordeeld dienen te worden.

*De Minister van Waterstaat,
Handel en Nijverheid,*

DE MAREZ OYENS.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit Antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 2den Januari 1904.

VAN ASCH VAN WIJCK.
GODIN DE BEAUFORT.
VAN ALPHEN.
VAN ZINNICQ BERGMANN.
VAN NIEROP.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging van de Gemeentewet. (7)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Het was ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat de weg, in zake het ter hand nemen van wijzigingen in de Gemeentewet door de Regeering ingeslagen, bij onderscheidene leden instemming vindt.

Het gevaar, waarop door verschillende leden wordt gewezen, namelijk dat door herhaalde partieele herzieningen de oeconomie der Gemeentewet zou kunnen worden verbroken, wordt door hem niet onderschat en zijne overtuiging, dat eene algemeene herziening dier wet allengs aan de orde zal komen, is onveranderd gebleven.

Waar intusschen voor zoodanige herziening op dit oogenblik zelfs geen tijdstip kan worden aangeduid, heeft hij er de voorkeur aan gegeven niet alle reeds lang noodig gebleken verbeteringen, noch de gewenschte herziening van speciale onderdeelen, als hier bedoeld, tot eene zoo onzekere toekomst te blijven verschuiven. De opmerking zij hier tevens veroorloofd, dat een der hier aangewezen onderdeelen, de regeling van het gemeentelijk belastingstelsel, reeds meer dan éénmaal ingrijpende hervorming onderging.

Met voldoening vernam ondergeteekende overigens, dat het doel van de onderhavige wetsvoordracht geene bestrijding vond.

Artikel 1.

Art. 17 (in verband met art. 19) Gemeentewet. Wanneer van „eene maand” wordt gesproken, kan twijfel ontstaan of daarmede wordt bedoeld eene kalendermaand, dan wel een tijdvak van 30 dagen.

Indien een termijn van meerdere maanden wordt gesteld (als bijv. in art. 8 der Gemeentewet) wordt dit, althans voor zoover ondergeteekende bekend, nooit anders dan in eerstgenoemden zin opgevat.

Gaarne wil hij, voor zooveel noodig, uitdrukkelijk verklaren, dat dit ook in het onderhavige artikel het geval is, en dat bovendien met de uitdrukking „de laatste twaalf maanden” inderdaad niet anders wordt bedoeld, dan het tijdperk van één jaar, dat wil zeggen van 365 (of 366) dagen, dat aan den dag, waarop de uitslag der verkiezing wordt vastgesteld, voorafgaat.

Artikel 4.

Art. 46, Gemeentewet. De gestelde vraag wordt bevestigend beantwoord.

De meening, dat er aanleiding bestaat om ook bij aanbevelingen de bepaling te doen gelden, kan niet worden toegegeven.

Wordt eene aanbeveling gedaan, dan kan niettemin elk sollicitant, al is hij niet aanbevolen, voor benoeming in aanmerking komen, en blijft elk raadslid in het uitbrengen van zijne stem geheel vrij.

Geschiedt de benoeming uit eene voordracht, dan wil dit zeggen, dat elk daarop niet voorkomend candidaat reeds terstond van eene benoeming is uitgesloten, en is dus elk raadslid, evenals bij eene herstemming, aan bepaald aangewezen personen in zijne keuze gebonden.

Het is daarom niet noodig en ook niet gewenscht het verbod van medestemmen verder uit te breiden, dan bij de tot dusver gevolgde praktijk en bij deze wijziging, die slechts de praktijk bevestigt, is geschied.

Artikel 7.

Art. 65, eerste lid, Gemeentewet. Ten opzichte van het eedsvraagstuk meent ondergeteekende het standpunt, blijkens de gewisselde stukken en bij de beraadslaging in de Tweede

Kamer der Staten-Generaal (*Handelingen* 1893/94, bladz. 128 en volg.) door hem ingenomen, te moeten handhaven.

Artikel 9.

Art. 79. Gemeentewet. Dat de collegiale verantwoordelijkheid, die volgens de Gemeentewet op het college van dagelijksch bestuur rust, aan elk lid daarvan den plicht oplegt om zich op de hoogte te houden ook van datgene wat door zijne medeleden wordt behandeld, kan in theorie volkomen worden toegegeven. In de praktijk zal het voor de met arbeid overladen burgemeesters en wethouders in de groote gemeenten, waarvan hier sprake is, veelal ondoenlijk zijn zich van alle deelen der administratie zoodanig op de hoogte te houden, dat zij steeds met eigen kennis van zaken kunnen oordeelen.

Hoe evenwel eene vermeerdering van het getal wethouders, waardoor elk lid van het college individueel de behandeling van een kleiner gedeelte van de bestuurszaak voor zijne rekening krijgt, tengevolge zal hebben, dat ieder lid minder tijd aan de gemeentebelangen zal wijden, zoodat hij minder goed op de hoogte zal zijn van den gang van zaken, verklaart ondergeteekende niet in te zien. Hij heeft van de toewijding van hen, aan wier zorg de belangen der gemeenten zijn toevertrouwd, daarvoor te goeden dank.

Het denkbeeld om wethouders buiten den Raad te laten kiezen kan wellicht bij eene algemeene herziening der Gemeentewet ter sprake komen; dit zou echter eene zoodanige omkeering zijn van een der grondbeginselen van ons gemeenterecht, dat daaraan bij eene partiele herziening niet kan worden gedacht.

Artikel 15.

Art. 149. Gemeentewet. De gewichtige, vooral praktische bezwaren, die de Regeering hebben weerhouden van eene regeling van den burgerlijken stand, als hier door onderscheidene leden wordt aanbevolen, te bevorderen, zijn te dezer plaatse op zoo afdoende wijze nogmaals uiteengezet, dat ondergeteekende daaraan niets heeft toe te voegen.

Wat de kosten betreft heeft zijne meening, dat de nieuwe regeling aan de gemeenten geen zoo belangrijk zwaarderen last zal opleggen als schijnt te worden gevreesd, geene verandering ondergaan.

Mocht de ervaring aantoonen, dat hij in deze eene te gunstige verwachting heeft gekoesterd, dan kan hij de verzekering geven, dat bij het ontwerpen van nieuwe regelen omtrent de gemeentefinanciën ook dit punt aan de aandacht niet zal ontgaan.

Dat door de voorgestelde regeling gemeente-ambtenaren aan het gezag van het gemeentebestuur zullen worden onttrokken kan niet worden toegegeven. De Ambtenaar van den burgerlijken stand is in die hoedanigheid niet aan het gemeentebestuur ondergeschikt. Wordt die betrekking in één persoon vereenigd met die van secretaris, ontvanger of ambtenaar bij de plaatselijke secretarie, dan volgt daaruit alleen, dat hij in die twee hoedanigheden onder verschillende autoriteiten staat, wat geen overwegend bezwaar is en de ambtelijke hiërarchie in geen enkel opzicht aantast.

Ook indien de wet eene onderscheiding maakte tusschen ambtenaren en hulpambtenaren van den burgerlijken stand, zou — tenzij men den burgerlijken stand geheel losmaakte van de gemeentelijke administratie, en een afzonderlijk korps Rijksambtenaren daarvoor in het leven riep — dezelfde dubbele ambtelijke verhouding in denzelfden persoon blijven voorkomen.

De ondergeteekende stemt intusschen geheel in met die leden, die het vertrouwen uitspraken, dat indien aleens moeilijkheden mochten ontstaan, men die in de praktijk zal weten te overwinnen.

Nadere omschrijving bij de wet van de keuze van Ambtenaren van den burgerlijken stand, door die aan bijzondere eischen van bekwaamheid of anderszins te binden, zou vooral ten plattenlande onuitvoerbaar blijken. De ondervinding heeft bovendien de noodzakelijkheid daarvan niet aangetoond.

De vraag of de Ambtenaar van den burgerlijken stand verplicht zal zijn de loopende registers in de hem van gemeentewege

verstrekte localiteit en in geen andere te bewaren, moet met het oog op art. 27 van het Burgerlijk Wetboek ontkennend worden beantwoord. De Ambtenaar van den burgerlijken stand toch is krachtens genoemd artikel aansprakelijk ook voor het bewaren der loopende registers, en is dus bevoegd ze onder zijne eigene verantwoordelijkheid te bewaren, waar hem zulks goeddunkt. De wet geeft dienaangaande geene nadere aanwijzing.

Dertiende lid. De hier bedoelde vervanging is die, welke ingevolge het volgende lid, door den Raad wordt geregeld voor de gevallen waarin de Ambtenaar van den burgerlijken stand, die vast het bureau houdt, tijdelijk door een ander Ambtenaar van den burgerlijken stand wordt vervangen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

KUYPER.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit Antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld, den 2den Januari 1904.

s' JACOB.

VAN LEEUWEN

SICKENGA.

HAVELAAR.

STORK.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot aanleg, exploitatie en gebruik van telegraphen en telefonen. (6)

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Is er reden van tevredenheid over het feit dat de wet van 1852 door eene regeling zal worden vervangen welke ook voor den aanleg van telefonen toepassing zal kunnen vinden, er bestaat geene aanleiding om te betreuren, dat geen zoodanige keus is gedaan tusschen Staatsexploitatie en particuliere exploitatie dat het eene stelsel het andere volstrekt zou uitsluiten.

Zelfs indien Staatsexploitatie ware gekozen, dan nog zou naar de duidelijk uitgedrukte bedoeling van hare voorstanders, dit slechts kunnen gelden als een regel, waarop uitzonderingen zouden zijn toe te laten. Door allen, die zich over deze gelegenheid hebben uitgelaten, wordt aangenomen, dat het voor de verdere ontwikkeling van de telegrafie en de telefonie, en voor het in toepassing brengen van nieuwe vindingen, welke nog een stadium van voortgezette studie hebben te doorloopen, van belang is, dat onder bepaalde omstandigheden concessiën voor telegraphen en telefonen kunnen worden verleend. Ook de Staatscommissie bleek deze zienswijze toegedaan. Zij gaf een stel regelen voor de uitgifte van concessiën, welke in het wetsontwerp zijn overgenomen.

Uit de gewisselde stukken blijkt echter de bedoeling, dat interlocale telegraphen en telefonen door den Staat zullen worden aangelegd en geëxploiteerd, terwijl hiervan alleen bij hooge uitzondering zal worden afgeweken.

Dit geldt echter niet voor de locale telefonie. Tot dusver is zij nog geen tak van den Staatsdienst, en het is niet aan te bevelen daarin wijziging te brengen, tenzij de omstandigheden, inzonderheid de verkeersbelangen, daartoe nopen. De ondergeteekende beaamt volkomen de stelling in het Voorloopig Verslag, dat men behoort te weten wat men wil, maar dit geldt niet slechts voor de Regeering, maar voor allen die in